

Medien@age – Η νέα Βιβλιοθήκη για νέους στη Δρέσδη

Περιγραφή: **Ελένη Τζινιέρη-Τζανετάκου**

Διευθύντρια της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Σπάρτης

Η Medien@age είναι μια σύγχρονη Βιβλιοθήκη για νέους 13 έως 25 ετών, στη Δρέσδη. Ανήκει στο δίκτυο Βιβλιοθηκών της Δημοτικής Βιβλιοθήκης της Δρέσδης – είναι ένα από τα 22 παραρτήματά της - και μέχρι το 2000 ήταν μια γενική Βιβλιοθήκη στην οποία λειτουργούσε και τμήμα για παιδιά και νέους.

Το 2000 αναδιαμορφώθηκε και αναπτύχθηκε στον 6^ο όροφο ενός κτηρίου που βρίσκεται στο κέντρο της Δρέσδης με εντελώς νέα λογική που την έκανε μοναδική σε όλη τη Γερμανία.

Η προσαρμογή στη νέα μορφή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο ενός προγράμματος της Δημοτικής Βιβλιοθήκης της Δρέσδης και του ιδρύματος Bertelsman. Συγκεντρώθηκαν τα πιο σύγχρονα μέσα και δημιουργήθηκαν οι υποδομές για την εφαρμογή και τη χρήση όλων των νέων τεχνολογιών, δίνοντας τη δυνατότητα στο νεανικό κοινό να αναζητά πληροφορίες στις έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές, να χρησιμοποιεί το διαδίκτυο, να ακούει CD, να βλέπει DVD, να γνωρίζει νέα παιχνίδια για Η/Υ, να χρησιμοποιεί βοηθήματα για το σχολείο, να δανείζεται βιβλία και άλλα τεκμήρια για τον ελεύθερο χρόνο του, να συμμετέχει σε εκδηλώσεις, να παρακολουθεί εκπαιδευτικά προγράμματα και εργαστήρια.

Ο ΧΩΡΟΣ

Η θέση της Βιβλιοθήκης στην καρδιά του εμπορικού κέντρου της Δρέσδης επιλέχθηκε, προκειμένου να διευκολύνεται η πρόσβαση των νέων. Η επιλογή αυτή αποδείχθηκε επιτυχής και μάλιστα η κίνηση του αναγνωστικού κοινού δείχνει ότι έχουν ελαχιστοποιηθεί και οι αρνητικές επιπτώσεις στην κίνηση του αναγνωστικού κοινού, που θα μπορούσε να επιφέρει η στέγαση της Βιβλιοθήκης στον 6^ο όροφο του κτηρίου.

Όλα τα τμήματα της Βιβλιοθήκης αναπτύσσονται σε δύο επίπεδα, έναν όροφο και έναν ημιόροφο [πατάρι], συνολικής ωφέλιμης επιφάνειας περίπου 200 τ.μ. με διάταξη ελεύθερης κάτοψης [χωρίς ενδιάμεσα χωρίσματα], η οποία επιτρέπει μεγάλη ευελιξία στη διαμόρφωση των επί μέρους χώρων και εύκολη προσαρμογή τους για την εξυπηρέτηση διαφόρων λειτουργικών αναγκών και δραστηριοτήτων, όπως είναι η φιλοξενία εκδηλώσεων, ομιλιών εκθέσεων κ.λπ.

Τα δομικά στοιχεία του χώρου είναι από εμφανές μπετόν, τα οποία σε συνδυασμό με τα μεταλλικά στοιχεία της υπόλοιπης κατασκευής αποτελούν τα κυρίαρχα στοιχεία της αισθητικής ταυτότητας του κτηρίου.

Ο χώρος είναι ιδιαίτερα φωτεινός, αφού και τα δύο επίπεδα περιβάλλονται εξωτερικά από ένα ενιαίο γυάλινο τοιχοπέτασμα, ο βαθμός διαφάνειας του οποίου μεταβάλλεται με τη χρήση περσίδων και ημιδιαφανών αυτοκόλλητων με τυπωμένα κατάλληλα σχέδια. Σε όλο το μήκος της

πρόσοψης δεσπόζει η επωνυμία της Βιβλιοθήκης που αποτελείται από γιγαντιαία γράμματα σε μπλε χρώμα.

Εσωτερικά κυριαρχούν αποχρώσεις του γκρι, σε αντίθεση με την οροφή που έχει χρώμα έντονο πορτοκαλί, όπου καταλήγουν απολήξεις οπτικών ινών, έτσι ώστε όταν υπάρχει σκοτάδι να δίνεται η εντύπωση έναστρου ουρανού ακόμη και από τους διερχόμενους από τους παρακείμενους δρόμους.

Ο ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Η επιλογή της επίπλωσης και του εξοπλισμού της Βιβλιοθήκης ακολουθεί αρμονικά τα υλικά και τα χρώματα του κτηρίου. Μεταλλικά βιβλιοστάσια, γραφεία και καθίσματα σε αποχρώσεις του γκρι, ηλεκτρονικοί υπολογιστές και λοιπός εξοπλισμός σε χρώματα γκρι και μαύρο, ξύλινες επιφάνειες στα γραφεία και τους πάγκους εργασίας, η γωνιά των κόμικς με κυρίαρχο το μαύρο χρώμα και ένα καθιστικό με πολυθρόνες σε έντονο πορτοκαλί χρώμα δημιουργούν ένα σύγχρονο και φιλικό στους νέους περιβάλλον.

Υπάρχει πλήρης ηλεκτρονικός και οπτικοακουστικός εξοπλισμός (ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηχητικά συστήματα, τηλεοράσεις) για χρήση από το κοινό και κατάλληλα συστήματα ραφιών για κάθε είδος υλικού (βιβλία, περιοδικά, DVD κ.λπ.).

Τα έπιπλα γραφείου και τα καθίσματα είναι εργονομικά και κατάλληλα επιλεγμένα για κάθε χρήση, όπως για το τμήμα των ηλεκτρονικών υπολογιστών, το καθιστικό, το τμήμα των κόμικς – μαξιλάρια-, τα σημεία ατομικής χρήσης οπτικοακουστικών μέσων - ψηλά σκαμπό - τα περιορισμένα σε αριθμό αναγνωστήρια.

Τα βιβλιοστάσια πληρούν όλες τις διεθνείς βιβλιοθηκονομικές προδιαγραφές και είναι τροχήλατα, γεγονός που διευκολύνει τη μετακίνησή τους και βοηθά στην αλλαγή της χρήσης του χώρου του ορόφου.

ΥΛΙΚΟ

Οι συλλογές της Βιβλιοθήκης αριθμούν 30.000 τεκμήρια (media) από τα οποία το 60% είναι έντυπα (βιβλία, κόμικς και περιοδικά).

Επειδή γίνεται μεγάλη χρήση του διαδικτύου, συγκεντρώνεται υλικό που δεν υπάρχει σ' αυτό και γενικότερα υπάρχει υλικό για «όποιον έχει όρεξη για διάβασμα» όπως π.χ. σχολικά βοηθήματα, μαθήματα ξένων γλωσσών, ταξιδιωτικοί οδηγοί, βιβλία επιστημονικής φαντασίας, βιβλία για τη φιλία και τον έρωτα, θρίλερ, αστυνομικά, ξενόγλωσσα βιβλία (αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, ρωσικά) κ.λπ.

Ειδικότερα υπάρχουν 8.500 βιβλία γενικού ενδιαφέροντος, 4.400 λογοτεχνικά και 2.900 κόμικς, για τα οποία υπάρχει μεγάλη ενδιαφέρον.

Επίσης συγκεντρώνονται 60 περιοδικά, τα τεύχη των οποίων διατηρούνται για 3 χρόνια και μετά αποσύρονται.

Το υπόλοιπο 40% των συλλογών αποτελείται από 4.600 CD, 3.700 DVD, 1.200 ακουστικά βιβλία, 1.300 CD-ROM και 280 παιχνίδια (επιτραπέζια, για Playstation και λίγα παιχνίδια για το WiFi). Γεγονός είναι ότι τα CD-ROM δεν χρησιμοποιούνται πια, ενώ παρατηρείται μείωση και στη χρήση των DVD, παρά το ότι διατίθενται για δανεισμό σύγχρονες κινηματογραφικές ταινίες, τηλεοπτικές σειρές, μουσική, ντοκιμαντέρ και ακουστικά βιβλία.

Η αγορά του υλικού γίνεται με παραγγελίες σε κεντρικό φορέα με ευθύνη της Κεντρικής Δημοτικής Βιβλιοθήκης της Δρέσδης, η οποία αναλαμβάνει τη βιβλιοθηκονομική επεξεργασία του υλικού και την αποστολή του στα παραρτήματα.

Υπάρχει κεντρικός ηλεκτρονικός κατάλογος, αλλά η ταξινόμηση του υλικού δεν ακολουθεί κάποιο καθιερωμένο ταξινομικό σύστημα. Τα τεκμήρια ταξινομούνται κατά θέμα -γενικό και ειδικότερο- το οποίο επιλέγεται με κριτήριο τα ενδιαφέροντα των παιδιών και γενικότερα τη διευκόλυνση των χρηστών.

Η ταξινόμηση των τεκμηρίων γίνεται κατά θέμα, όπως ελεύθερος χρόνος και αθλητισμός, επαγγέλματα-καριέρα, ταξίδια και περιηγήσεις, οδηγοί (συμβουλές για τους γονείς, την υγεία, το σεξ, την ομορφιά), λεξικά, ψηφιακός κόσμος, σχολικά βοηθήματα, λογοτεχνία, κόμικς. Οι θεματικές ενότητες επιλέγονται σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα των παιδιών αλλά και το φύλο τους, δηλαδή υπάρχουν χωριστές κατηγορίες για αγόρια και κορίτσια. Ενδιαφέρουσα είναι η πρακτική που ακολουθείται στην ταξινόμηση του υλικού, αφού τοποθετούνται μαζί διαφορετικά είδη τεκμηρίων που αφορούν ένα θέμα.

Ο,τιδήποτε υλικό υπάρχει, είναι δυνατόν είτε να χρησιμοποιείται στο χώρο της Βιβλιοθήκης είτε να δανείζεται στο κοινό. Δεν υπάρχει θέμα πνευματικών δικαιωμάτων, η ευθύνη για την προστασία των οποίων μεταβιβάζεται αυτοδίκαια σε κάθε χρήστη.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Όλες οι προσφερόμενες από τη Βιβλιοθήκη υπηρεσίες αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των εφήβων και των νέων και υποστηρίζουν τη μόρφωση και την απασχόλησή τους κατά τον ελεύθερο χρόνο τους. Η επιλογή του υλικού και ο σχεδιασμός των εκδηλώσεων γίνεται πάντα με κριτήριο τα ενδιαφέροντα και τις προτάσεις των χρηστών. Η ανταπόκριση του κοινού είναι εντυπωσιακή, αφού καταγράφονται 600 επισκέψεις ημερησίως και δανείζονται 250.000 τεκμήρια ετησίως (κάθε τεκμήριο δανείζεται 7 φορές τον χρόνο).

Όσοι επιθυμούν να χρησιμοποιούν τη Βιβλιοθήκη εγγράφονται ως μέλη της και αποκτούν την κάρτα μέλους αντί € 12,00 ετησίως. Η ετήσια συνδρομή για τα παιδιά μέχρι 14 ετών είναι δωρεάν και για τους νέους από 14 έως 18 ετών είναι € 5,00. Όταν εγγράφονται οι μαθητές μιας ολόκληρης τάξης σχολείου η συνδρομή περιορίζεται σε € 2,50 το άτομο.

Οι σημαντικότερες υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης είναι οι εξής:

Δανεισμός

Κάθε μέλος μπορεί να δανείζεται μέχρι 50 τεκμήρια (media). Δανείζονται όλα τα τεκμήρια που υπάρχουν στη Βιβλιοθήκη (βιβλία, περιοδικά, CD-ROM, DVD, επιτραπέζια και ηλεκτρονικά παιχνίδια).

Όταν το υλικό είναι έτοιμο για δανεισμό, οι χρήστες ενημερώνονται με τηλεφωνικά μηνύματα (SMS) μέσω των οποίων γίνονται και οι υπενθυμίσεις για έγκαιρη επιστροφή των δανεισθέντων.

Υποστήριξη Σχολείων

Η Βιβλιοθήκη δίνει προτεραιότητα στην υποστήριξη του εκπαιδευτικού προγράμματος και για το σκοπό αυτό συνεργάζεται άμεσα με τα σχολεία. Επιδιώκεται όλα τα τμήματα και όλες οι τάξεις των σχολείων της περιοχής να επισκεφθούν μία τουλάχιστον φορά τον χρόνο τη Βιβλιοθήκη.

Υλοποιούνται στα σχολεία και στη Βιβλιοθήκη εκπαιδευτικά προγράμματα πληροφοριακής παιδείας και αναζήτησης πληροφοριών με χρήση του υλικού της Βιβλιοθήκης. Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι να διαπιστώσουν τα παιδιά ότι η έρευνα στο διαδίκτυο δεν αρκεί και ότι πρέπει να αναζητήσουν αξιόπιστες πληροφορίες και σε άλλες έντυπες πηγές. Επίσης συνεργάζονται με τα σχολεία προκειμένου να διευκολύνονται οι μαθητές στις εργασίες τους πάνω σε δύσκολα θέματα και να παρουσιάζονται ειδικά θέματα όπως είναι τα ναρκωτικά, η βία κ.λπ.

Επί πλέον, επειδή ο δανεισμός των βιβλίων συνεχώς ελαττώνεται και γενικά επειδή οι νέοι δεν διαβάζουν, καταβάλλεται προσπάθεια να πραγματοποιούνται προγράμματα και δραστηριότητες που βοηθούν στην προώθηση της αναγνωσιμότητας, όπως είναι η γνωριμία με συγγραφείς (συναντήσεις με συγγραφείς που γράφουν βιβλία για νέους και παρουσιάσεις βιβλίων τους για πρώτη φορά στη Βιβλιοθήκη).

Διαχείριση ελεύθερου χρόνου - Εκδηλώσεις

Καταβάλλεται ιδιαίτερη προσπάθεια να απασχολούνται τα παιδιά στη Βιβλιοθήκη τον ελεύθερο χρόνο τους και για το σκοπό αυτό σχεδιάζονται προγράμματα με τη συνεργασία ειδικών στη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου των νέων. Στα προγράμματα αυτά δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στον περιορισμό της χρήσης των Η/Υ και του διαδικτύου, λόγω της εξάρτησης των νέων από όλα τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα.

Στο πλαίσιο αυτών των δράσεων υπάρχουν:

Ε. Τζινιέρη-Τζανετάκου, «Medien@age – Η νέα Βιβλιοθήκη για νέους στη Δρέσδη», *Συνεργασία*, αρ. 3 (Δεκέμβριος 2009) www.goethe.de/synergasia

- δραστηριότητες για τα παιδιά την περίοδο των διακοπών,
- συνεργασία με το λαϊκό πανεπιστήμιο,
- εκθέσεις σε συνεργασία με την ειδική σχολή καλών τεχνών για παιδιά,
- νύχτες για παιδιά (φαντασία, ζωγραφική, διάβασμα παραμυθιών),
- μουσικά συγκροτήματα παιδιών,
- ειδικά μαθήματα (π.χ. τρόπος υποβολής αίτησης για ανεύρεση εργασίας),
- παρουσίαση παιχνιδιών (manga),
- θέμα του μήνα (κάθε μήνας είναι αφιερωμένος σε ένα θέμα).

Δικτυακός κόσμος

Στη διάθεση του κοινού υπάρχει ένα δίκτυο 12 ηλεκτρονικών υπολογιστών, στο οποίο έχουν δωρεάν πρόσβαση όλα τα μέλη της Βιβλιοθήκης από 14 ετών και άνω, ενώ για τα παιδιά μικρότερης ηλικίας απαιτείται η εξουσιοδότηση των γονέων. Η λειτουργία του κέντρου υποστηρίζεται από εξειδικευμένο προσωπικό.

Διαθέτει γρήγορη πρόσβαση στο διαδίκτυο και σχετικό υλικό για κάθε χρήστη, ανεξάρτητα από το βαθμό εξοικείωσής του με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, αλλά υπάρχει φραγή για την αποφυγή της πρόσβασης των νέων σε ακατάλληλες ιστοσελίδες.

Το υλικό αποτελείται από γενικό πληροφοριακό υλικό και οδηγίες για εύκολη χρήση του διαδικτύου, εγκυκλοπαιδικό υλικό, CD-ROM ειδικών ηλεκτρονικών περιοδικών, βιβλία για λειτουργικά συστήματα και γλώσσες προγραμματισμού, οδηγοί χρήσης προγραμμάτων Η/Υ (επεξεργασία κειμένου, λογιστικά φύλλα κ.λπ.).

Σημαντικό επικοινωνιακό εργαλείο αποτελεί η ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης μέσω της οποίας:

- δίδεται στο κοινό η δυνατότητα πρόσβασης και αναζήτησης στον ηλεκτρονικό κατάλογο,
- προτείνονται στο κοινό επιλεγμένες ιστοσελίδες για διάφορα θέματα,
- υποβάλλονται από το κοινό προτάσεις για προμήθεια τεκμηρίων, ή σχόλια για τις δραστηριότητες και το υλικό της Βιβλιοθήκης,
- ενημερώνονται όλα τα μέλη για τις εκδηλώσεις ή τα μαθήματα και δηλώνουν συμμετοχή σε αυτά.

Συνεργασίες

Πολιτική της Βιβλιοθήκης είναι η συνεχής συνεργασία με άλλους ειδικούς κατά περίπτωση φορείς τόσο για τη χάραξη της μελλοντικής πολιτικής ανάπτυξης της Βιβλιοθήκης (π.χ διοργάνωση διεθνούς συνεδρίου) όσο και για την υποστήριξη των νέων.

Μία από τις σημαντικότερες είναι η συνεργασία με την υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας, μέσω της οποίας έχει καθιερωθεί η καθημερινή παρουσία ενός κοινωνικού λειτουργού στο χώρο της

Βιβλιοθήκης με τον οποίο έρχονται σε επαφή οι νέοι και συζητούν μαζί του για θέματα που τους απασχολούν.

Εκπαιδευτικά προγράμματα

Η Βιβλιοθήκη των Νέων είναι και Εκπαιδευτική Βιβλιοθήκη, αναλαμβάνει δηλαδή για λογαριασμό της Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Δρέσδης την εκπαίδευση των βοηθών βιβλιοθηκονόμων, οι οποίοι στη συνέχεια απασχολούνται στα υπόλοιπα παραρτήματα.

Η εκπαίδευση πραγματοποιείται παράλληλα με τα μαθήματα του σχολείου (μετά τη 10^η τάξη).

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Το προσωπικό της Βιβλιοθήκης αποτελείται από 10 άτομα, 4 βιβλιοθηκονόμους και 6 βοηθούς βιβλιοθηκονόμους. Είναι μόνιμοι και μερικής απασχόλησης, αλλά λόγω των ωρών λειτουργίας της Βιβλιοθήκης (Δευτέρα έως Παρασκευή 12.00 – 20.00 και Σάββατο 12.00-18.00) πολλοί από αυτούς δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους και παραιτούνται.

ΔΙΚΤΥΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΔΡΕΣΔΗΣ

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη της Δρέσδης έχει 22 παραρτήματα, κάθε ένα από τα οποία έχει μια συγκεκριμένη θεματική κατεύθυνση. Όπως η Medien@age απευθύνεται σε νέους έτσι υπάρχουν παραρτήματα που καλύπτουν θεματικά τις ανάγκες της οικογένειας, της γειτονιάς κ.λπ. Επίσης υπάρχει κινητή βιβλιοθήκη που εξυπηρετεί γηροκομεία και άλλους φορείς και ιδρύματα. Κάθε παράρτημα λειτουργεί ανεξάρτητα από την Κεντρική Βιβλιοθήκη.

.....

Η επίσκεψη στην Die Neue Dresner Jugendbibliothek πραγματοποιήθηκε στις 15 Σεπτεμβρίου 2009.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στο διαδίκτυο στη διεύθυνση: <http://www.medienetage-dresden.de>